HET GEBRUIK VAN ORALE BISFOSFONATEN IN WOON- EN ZORGCENTRA (WZC)

Haio: HERREMAN Charlotte , KUL
Promotor: AERTGEERTS Bert , KUL
Praktijkopleider: VANDELANOTTE Hilde

Context: Het aantal oudere mensen neemt door de vergrijzing toe. Hierdoor stijgt ook het aantal mensen met osteoporose. Van deze mensen verblijft een groot aantal in rust- en verzorgingstehuizen en woon- en zorgcentra. Een belangrijke therapeutische pijler bij osteoporose zijn de bisfosfonaten die zowel oraal als intraveneus kunnen worden toegediend. Men weet dat bisfosfonaten een daling geven van het risico op osteoporotische fracturen mits een goede therapietrouw en een correcte toedieningswijze. De therapietrouw blijkt vaak het grote probleem te zijn in de behandeling van osteoporose met orale bisfosfonaten onder andere door de complexe toedieningswijze.

Onderzoeksvraag: ?Wat is de meest effici?nte strategie om een correcte inname van orale bisfosfonaten te bekomen in woon- en zorgcentra? ?

Methode: Er werd een literatuurstudie uitgevoerd in Medline via Pubmed op zoek naar artikels gepubliceerd tussen 2002 en 2012. Enkel Engelstalige artikels en studies van de laatste 10 jaar uitgevoerd bij oudere patiënten (> 65 jaar) werden weerhouden. Ook werd een praktijkproject opgesteld voor negen woon- en zorgcentra. Na goedkeuring van de co?rdinerende en raadgevende artsen werden alle hoofdverpleegkundigen aangesproken om deel te nemen aan de studie. Aan de hand van een vragenlijst werd de huidige zorg in woon- en zorgcentra nagevraagd en werden implementatiestrategie?n voor de toekomst gescoord door de hoofdverpleegkundigen. Alle gegevens werden deels elektronisch en deels manueel gecollecteerd en verwerkt.

Resultaten: Uit de literatuurstudie blijkt dat de therapietrouw van orale bisfosfonaten een belangrijk probleem is. De bijwerkingen waaronder de gastro-intestinale neveneffecten zijn naast de complexe toedieningswijze de belangrijkste redenen om te stoppen met de behandeling. Andere redenen die aangehaald worden zijn verminderde motivatie, weinig ziekte-inzicht, het asymptomatisch en het chronische verloop van osteoporose en de kostprijs. Strategie?n die in de literatuur beschreven staan omwille van het feit dat ze de therapietrouw mogelijks verhogen zijn ten eerste een minder frequente toediening. Ten tweede is een verhoogde communicatie tussen arts-patiënt met voldoende informeren en educeren van de patiënt een andere mogelijkheid om de therapietrouw te verhogen. Ten derde kan het gebruik van botturnovermerkers als feedbackmethode een positief effect hebben op de therapietrouw. Uit het praktijkonderzoek blijkt dat 7,6% van de 707 bewoners orale bisfosfonaten nemen waarvan 85,2% vrouwen zijn. 83,3% van de orale bisfosfonaten worden wekelijks ingenomen. Slechts 42,6% krijgt de combinatietherapie calcium ?n vitamine D naast de orale bisfosfonaten. In maar 52,4% van de gevallen gebeurt de toediening correct. Blijkbaar is er nood aan een betere communicatie tussen artsen en verpleegkundigen/patiënten en aan counseling van de verpleegkundigen door huisartsen en/of co?rdinerende en raadgevende artsen.

Conclusie: Zowel uit de literatuurstudie als uit het praktijkproject is gebleken dat de therapietrouw van orale bisfosfonaten suboptimaal is. De literatuurstudie heeft niet ??n strategie naar voren kunnen brengen die de meest effici?nte blijkt te zijn om de therapietrouw te verhogen. Eveneens heeft het praktijkproject niet ??n specifieke voorkeursstrategie naar voren kunnen brengen die mogelijks de therapietrouw kan verhogen. Wel zijn tekortkomingen geduid en

verbeteringsmogelijkheden aangereikt die in de toekomst verder onderzocht moeten worden. Naar de toekomst toe zijn er meer studies nodig die zich hierop focussen.